Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 23. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 5-го ЛЮТОГО 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 5, 1982 No. 23. VOL. LXXXIX.

Любомир Онишкевич отримав нагороду

Трентон, Н.Дж. — Недавно американський журнал „Матеріялс енджінірінґ" призначив інж. Любомирові Онишкевичові та його групі науковців одну із своїх кожнорічних признань „Нагороду досконалости" за 1981 рік.

Це відзначення має цікаве пов'язання із українською культурою. Інж. Онишкевич вже довгими роками цікавиться історією української культури та вже дев'ять років вчить цей предмет у школі українознавства у Трентоні. Працюючи над потрібним упрощенням електричної схеми йому прийшла на думку довготривала українська княжа емаль на металі. Думка була влучна і винахід надзвичайно успішний.

Інж. Л. Онишкевич з проєктом винаходу

Інж. Онишкевич зорганізував групу з-понад 20 науковців-винахідників, яку він очолює у фірмі Ар-Сі-Ей в Принстоні, Н.Дж. Вони опрацювали процес так, що замість досі вживаних матеріялів, що додають вагу та розмір, та й часто псуються — схему можна тепер спеціяльним чорнилом „намалювати" на емалі. Таким чином електрична схема буде набагато менша, легша, витриваліша і не буде спричинювати проблем. Цей винахід можна примінювати до кожного апарату, що вживає навіть найпростішу електричну схему, від калькуляторів, телевізорів до комп'юторів і ракет.

Цей винахід має вже міжнародний патент. Багато фірм на цім континенті та й других є зацікавлені цим винаходом, і тому часто запрошують інж. Онишкевича з доповідями та демонструванням. На днях він виїде з ними до Японії, а відтак до Европи. Під час своїх пояснень він завжди ілюструє розвиток своєї ідеї прозірками княжої емалі з Київської Русі.

Інж. Онишкевич здобув свій інженерський диплом у Міському університеті Ню Йорку, та ще два вищі дипломи в Массачусетському інституті технології. Він працює вже 20 років в Ар-Сі-Ей; за свої досліди та працю він здобув уже чотири нагороди за „Надзвичайні осяги" та інші професійні відзначення. Він вже має 14 інтернаціональних патентів та 30 в процесі затвердження. Донедавна він був також головою секції професійного товариства електричних інженерів в Ню Джерзі. Довгі роки він редаґував різні пластові журнали („Юнак", „Пластовий шлях" та інші видання). В професійнім товаристві електричних інженерів він також був редактором їхньої публікації та спеціяльного інженерського журналу газети „Трентон Таймс".

Появилося нове число „Рідної школи" і Проєкт програм

Ню Йорк, Н. Й. (Ш.Р.). — Недавно появилося нове число журналу „Рідна школа", ч. 3 (69), у якому читачі, вчителі й учні знайдуть цікавий для себе матеріял. Це число присвячене століттю від заснування в 1881 році у Львові Українського педагогічного товариства „Рідна Школа". Про цей ювілей пише докладніше Ф. Любинецька в статті „Рідній Школі сповнилось 100 років". Цій небуденній події присвячують свої статті д-р Мирослав Борисюк і інж. Степан Кікта. Є в журналі також інші матеріяли, включно з віршами учнів з Баффало з нагоди 100-річчя.

Питанню „Як зберегти українську мову в Америці?" присвячена стаття проф. Мирослава Семчишина; проф. Володимир Мацьків зупинив свою увагу на вазі української книжки в статті „Рідна книжка та її роля у вихованні". В розділі „На допомогу вчителеві" поміщено закінчення праці проф Я. Козловського про „Наголос в іменниках на —ння і —ття"; проф. П. Маляр пише про „Деякі зауваження педагогічного дорадника".

В розділі „Спогади" надруковано закінчення праці авторки А. Цівчинської „Єжовщина в школі".

Про школи укрїнознавства поінформував Богдан Тодорів дописом про „Нашу українську школу" в Філядельфії; інж. Степан Кікта — про „Працю Т-ва „Рідна школа" в Клівленді"; мґр Микола Дупляк — про „Школу ім. Л.Українки" в Сиракюзах. Катря Гуцал описала врочистості з нагоди закінчення кінцевих іспитів у школі при парафії св. Константина в Міннеаполісі.

В журналі є інформації також про найважливіше з діяльности Шкільної Ради і про наради Крайового Центру українських шкільних рад Канади секретаря нарад Іванни Качор. В розділі Рецензії та огляди поміщено короткий огляд Л.Цегельської про касетку „Слухайте і співайте", і допис Михайла Павлюка про видання словників М. Дейко. В журналі є список усіх підручників, виданих Шкільною Радою. Журнал має 32 сторінки й кольорову обкладинку. Редактор журналу — д-р Євген Федоренко. Ціна числа два доляри.

На початку шкільного року 1981/82 Шкільна Рада видала „Проєкт програм навчання в школах українознавства", включаючи нові зміни, поправки й варіянти до програм навчання, які були видані в 1976 році і якими школи користуються досі. Нові програми коротко на вступі говорять про виховну мету й програму, яка починається від підготовчої кляси й кінчається на повній 12-клясовій школі українознавства. „Проєкт програми" вийшов як спеціяльне видання журналу „Рідна школа" і має 44 сторінки; ціна його — 4 доляри. Замовлення на журнал „Р.Ш." і „Проєкт" слід надсилати на адресу: Educational Council, P.O.Box 391 Cooper Station, New York, N.Y. 10276-0391.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ НЕЗДІБНИЙ ПЛАТИТИ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Бонн, Західня Німеччина. — З кіл німецьких банкирів і промисловців повідомляють, що господарські представники Совєтського Союзу останнім часом виявляють бажання відложити платності за отримані товари, бо не мають до диспозиції девіз. Ідентичні інформації прийшли з Японії,де совєтські торговельні представництва попросили 10 японських компаній пересунути їм на майбутнє реченці платностей в сумі 150 мільйонів долярів, які припали саме тепер.

Сенсаційність того факту така велика, що дехто на Заході припускає якийсь маневр, або невідому ціль у такому поступуванні з совєтського боку. Йдеться бо про відносно невеликі суми, а реченець платностей може бути пересунений нормально на 90 або в крайньому випадку на 180 днів. З другого боку є відомим, що запаси девіз в Совєтському Союзі вже від якогось часу маліють і тому Москва збільшує кількість продаваного золота на світових ринках, а в першу чергу в Цюріху, Швайцарія. З Цюріху повідомляють, що не лише совєтські представники продають щораз більшу кількість золота, вимагаючи при тому збереження таємниці, але також у різних державах вони шукають кредитів. В Західній Німеччині вони попросили додатково 137 мільйонів долярів кредиту, щоб могти внести вступну заплату для фінансування газопроводу з Сибіру.

Німецькі банкові кола вказують на брак готівки на грошових ринках світу, а у зв'язку з тим на додаткові високі кошти, які понесе Москва, шукаючи відложення платности припадаючих зобов'язань і здобуття дальших кредитів. Висота відсотків і інших коштів для Москви буде, або навіть перейде 15 відсотків у річному відношенні. Одначе висока відсоткова стопа, як подають поінформовані господарські кола, зовсім не відстрашує совєтських петентів.

Аналітики світового грошового ринку бачать декілька різних причин такого стану в Совєтському Союзі. На це складається комбінація різних причин, а в першу чергу господарський нелад і безконтрольність. Чим цупкіше СССР затискає центральну контролю з Москви, тим більше різних елементів висмикується їй з-під рук.Досі уже не раз були такі випадки, що брак ділової координації між різними галузями господарки викликували браки на одному відтинку того, що на іншому його надто багато. Велику ролю грають у цьому також видатки на воєнні цілі. Ті видатки вже похлонули значну частину совєтських готівкових резерв й вичерпують їх далі.

Велику ролю відіграють також потреби різних сателітних країн. Москва своєю грабунковою господаркою супроти них затягнула різні великі зобов'язання. Від років Москва старається не лише діставати від сателітів потрібні їй матеріяли, зокрема фабрикати й півфабрикати, за які вона тільки узнавала конто сателітів, але не розраховуючись періодично, як це прийнято в світі. Тепер сателіти, починаючи Польщею, попали в такі величезні клопоти, що вимагають від Москви принаймні часткового погашення зобов'язань і Москва хоч-не-хоч якусь частину тих вимог мусить задоволити. Додатковим обтяженням совєтської господарки є той факт, що не експерти, а комуністична партія і уряд видає остаточні рішення в господарських справах, а ті з-часта ще тільки причинюються до хаотизації господарського життя.

КНР ЗЛАГІДНЮЄ СВОЄ СТАНОВИЩЕ

Пекін, КНР.— Нове китайське інформаційне агентство, офіційна інформаційна служба КНР, передала інформацію, що уряд КНР погодився на розмови з Вашінґтоном у справі ступневого припинення постачання американської зброї Тайванові.

Конфлікт між ЗСА і КНР в справі постачання зброї Тайванові, зокрема американських літаків нового типу, викликав занепокоєння серед численних американських політиків і стратегів та серед союзників ЗСА. КНР є зростаючою противагою Совєтському Союзові, якого сила при відповідних передумовах може зрости до тієї міри, що зв'яже значну частину совєтського воєнного потенціялу.

Власне з цих міркувань президент Ніксон відновив безпосередні контакти з Пекіном, відбув поїздку до Пекіну й підписав протокол у Шанхаю, яким обидві сторони положили основи під нормалізацію стосунків між тими обидвома великодержавами після більше як 20 років ворогування й боротьби різними засобами, включно з війною. Нормалізацію тих відносин перевів остаточно в життя наступник президента Ніксона, президент Картер.

Згідно з шанхайським протоколом і з дальшими документами ЗСА визнали, що існує єдиний неподільний Китай та що вони не будуть дозброювати свого колишнього союзника Тайвану модерною зброєю. Президент Реґен рішив усетаки деякі модерні літаки й іншу зброю доставити Тайванові й це викликало глибоке обурення й погрози з боку Пекіну.

В коментарі китайського інформаційного аґенства подано, що Уряд президента Реґена й особисто президент Реґен поступаються натискові й „шантажеві", як кажуть китайці, правого крила республіканської партії, а головно найбільш скрайньому на тому крилі сенаторові Джессі Гелмсові.

„Китайський нарід цінить сердешні відносини з американським народом"— подало китайське інформаційне агенство—„але це не значить, що ми перестанемо вказувати на скрайні елементи, які пхають свого носа у внутрішньо китайські справи та намагаються обмежувати суверенність Китаю. Маючи завжди на увазі ширшііінтереси, Китай є готовий переговорювати з ЗСА в справі припинення продажу зброї Тайванові на протязі якогось часу".

В половині січня ц.р. їздила до Пекіну спеціяльна делеґація Державного департаменту на чолі з помічником державного секретаря Джоном Голдриджом, яка, як виходить тепер, положила основи під усунення конфлікту й мирне полагодження тієї справи.

НАСТУП ЛІВИХ ПАРТИЗАН У САЛЬВАДОРІ ЗРОСТАЄ

Сан Сальвадор, Ель Сальвадор. — Завдяки підкиненню нових партизанських з'єднань до республіки Ель Сальвадор, які вивінувані наймодернішою сброєю й добре вишколені, велике з'єднання партизан, понад 500 бійців, здобуло місто Нуева Трінідад, розташоване 75 миль від столиці країни Сан Сальвадор, та вбило понад 100 цивілів, як подало командування збройних сил Ель Сальвадору. Міністер оборони Сальвадору відлетів до Вашінґтону.

Розвиток ситуації в Сальвадорі викликав потребу змінити дотеперішні форми американської допомоги тій країні. Конгрес ЗСА розглядає проєкти законів, які уможливили б більшу допомогу. Держаний секретар та інші керівні особи з Державного департаменту зясували перед законодавчими чинниками серйозність положення в Сальвадорі і в Середній Америці взагалі та накреслили пляни відповідних протизаходів.

Державний секретар Александер Гейґ заявив на переслуханні в Комісії закордонних зв'язків Сенату, що Уряд ЗСА „зробить усе, що можливе, щоб не допустити до перемоги лівих партизан над урядом в Сальвадорі. Ми беремо до уваги цілий ряд протизаходів — політичні, економічні і безпеку — у відповіді на кубинську інтервенцію на тій півкулі".

Опісля на запит одного з репортерів, чи в плянованих протизаходах є також брана до уваги участь американських збройних сил у якійсь формі в тому конфлікті, державний секретар заявив: „Президент зовсім ясно сказав, що він має дуже поважні застереження проти такого кроку й бере його до уваги тільки у випадку крайньої потреби ; але в загальній відповіді на поставлений запит треба сказати, що ми не виключили нічого і нічого не виключимо згори в тій мінливій динамічній ситуації".

В дальших поясненнях Гейґ подав, що перекидання нових партизанських одиниць і воєнного матеріялу прибрали більший розмір як перед офензивою партизан в січні минулого року. Він сказав, що до Куби приєдналася Нікараґуа, яка „стала базою для поширювання підривних акцій і збройної інтервенції крізь цілу Середню Америку".

Томас Ендерс, помічник державного секретаря в справах Середньої Америки, зупинився ширше над посталою в Середній Америці проблемою. Він сказав перед Комісією закордонних справ Палати Репрезентантів: „Немає сумніву, що в Сальвадорі має місце вирішний бій за Середню Америку. Якщо після Нікараґуа впаде Ель Сальвадор у руки скрайньої меншости, хто тоді не буде жити в страху в Середній Америці? Майбутнє може принести більше Куб, тобто більше тоталітарних режимів так пов'язаних з Совєтським Союзом, що вони стануть чинником у мілітарному балянсі, але будуть такі господарсько некомпетентні, що одного дня їхні громадяни не будуть мати іншого виходу, як еміґрувати до ЗСА. Як довго після того будуть виставлені на ризико важливіші американські стратегічні інтереси, як Панамський канал, морська плавба, постачання нафтової ропи?"

ПРЕЗИДЕНТ МУБАРАК З'ЯСУВАВ ПОЛІТИКУ ЄГИПТУ

Вашінгтон. — В повторних розмовах з президентом Роналдом Реґеном та в розмовах з іншими провідними американськими політиками і в своїх публічних виступах президент Єгипту Госні Мубарак подав головні напрямні єгипетської політики на Близькому і Середньому Сході.

Мубарак наголосив, що ключем до мирної розв'язки ізраїльсько-арабського конфлікту є визнання права на самовизначення палестинським арабам, які проживають компактною масою на терені Ізраїля, а зокрема на правому березі Йордану. Він заявив, що тим арабам треба визнати належний їм статус окремої національної групи й на тій підставі шукати розв'язки.

Виходячи із заложень договору між трьома державами — ЗСА, Єгиптом та Ізраїлем — в Кемп Дейвиді, Мубарак підкреслив, що ЗСА повинні якнайскорше ввійти в безпосередній контакт з Палестинською Визвольною Організацією. Він сказав, що всі національні елементи, які живуть на Близькому Сході, мають однакове право на існування і розвиток і того їм не можна заперечувати.

Засоби масової інформації й коментатори підкреслюють, що президент Мубарак недвозначно намагався пов'язати майбутнє дальшого розвитку країн Близького і Середнього Сходу із ЗСА.

Генерал Дозієр проводить вакації в ЗСА

Віценза, Італія. — У своєму останньому дні теперішнього перебування в Італії після звільнення з рук терористів Червоних бриґад генерал Дозієр відбув пресову конференцію у Віцензі, а відтак відлетів до Риму, де він мав полуденок з президентом Італії Сандром Пертіні. В середу з Риму він прибув до Вашінґтону.

В часі пресової конференції генерал уточнив умови його схоплення, транспорту та перебування 42 дні в ув'язненні. Генерал потвердив, що він пробував ставити опір чотирьом терористам, які напали на його приватне помешкання у Вероні, перебрані за працівників міських водопроводів. Терористи його вдарили двічі по голові пістолею, одначе спротив він припинив щойно тоді, коли один з них притулив пістолю дружині генерала до голови.

Після того його втиснено до великого парового казана та відвезено автомашиною з Верони до Падуа, яка розташована 50 миль від Верони. В Падуа віндою в цьому ж казані перевезено його до мешкання, де дін перебував увесь час. В помешканні зразу приковано його ланцюгами за праву руку й ліву ногу до залізного ліжка, яке було приміщене в шатрі, побудованому в одній з кімнат помешкання. За 42 дні перебування в тому помешканні генерала ани разу не розковано, навіть коли він пробував робити руханку. Охорона його, яка складалася з чотирьох осіб, носила постійно маски.

Подробиць звільнення з усіми технічними й ситуаційними уточненнями генерал зі зрозумілих причин не подав.

В четвер генерал Дозієр мав зустріч з президентом Роналдом Реґеном. В товаристві генерала була його родина. Після того він відходить на відпустку, яку переведе в ЗСА. Після відпустки поверне до активної служби. Де він відбуватиме дальшу службу, покищо невідомо. Генерал настоює на тому, щоб продовжував аж до раніше призначеного реченця, тобто до літа цього року, свою службу у Вероні, на тому пості, на якому він був в часі схоплення терористами.

В Америці

СЛУЖБОВЦІ СЕКРЕТНОЇ СЛУЖБИ, ЗАВДАННЯМ якої є охороняти офіційних осіб, в тому числі Президента і віцепрезидента заявили, що в лімузину віцепрезидента Джорджа Буша, якою він їхав до Білого Дому, вдарив твердий об'єкт, правдоподібно кусок бетону або цегли з будинку, біля якого проїжджав автомобіль. Спочатку охоронники Буша думали, що це постріл, бо машина була в русі і ті, що були в середині лімузини мали враження, що хтось вистрілив в опанцерований автомобіль. Пізніше, після довших обшуків показалось, що це не була кулял, а якийсь відламок. Нічого не сталося Дж. Бушеві, ані водієві лімузини. Об'єкт вдарив у задню частину машини.Речники Федеральної Служби Інвестиґації ведуть ще дальше слідство в тій справі. Як відомо, Секретна служба стосує після атентату на президента Роналда Реґена, більшу обережність і більш інтенсивно охороняє офіційних осіб Уряду і дипломатичного корпусу.

РЕЧНИКИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РОЗВІДЧОЇ АҐЕНЦІЇ (Сі-Ай-Ей), зізнаючи перед Комісією Палати Репрезентантів для справ розвідки заявили, що ця аґенція не мала нічого спільного з нелеґальною діяльністю двох колишніх службовців — Едвина П. Вілсона і Френка Е. Терпила, які співпрацювали з лівійськими чинниками і допомагали розбудовувати їхні збройні сили та вишколювали терористичні групи. Директор Сі-Ай-Ей Вілліям Кейсі заявив, що Центральна Розвідча Аґенція поділяє турботу конґресової комісії щодо майбутньої праці, і контролі тих службовців, які перебувають на чинній службі і поза нею. Як відомо, Вілсом і Терпил перевозили нелеґально в 1980 році зброю й інші вибухові матеріяли до Лівії і при допомозі інших колишніх аґентів та військовиків, знайомили лівійських вояків з новою зброєю. Політичні і військові спостерігачі кажуть, що вони навіть брали участь у практичних операціях лівійських військових і терористичних частин та керували новочасними літаками. Обидва названі є втікачами: один з них живе в Лівії, інший в одній із країн Близького Сходу.

ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ, РОЗМОВЛЯЮЧИ минулого тижня з представниками шістьох великих жидівських організацій в ЗСА, обіцяв підтримати їхнє старання про зрушення з місця еміґраційної політики у переговорах із Совєтським Союзом. Віцепрезидент запевнив при тому речників американського жидівства, що президент Роналд Реґен розглядає тепер спаву можливости збільшення числа еміґрантів з СССР і в скорому часі в цій справі появиться становище Уряду. Як відомо число жидівських еміґрантів зменшилося з 51,000 осіб в 1979 році до 9,447 в минулому році. Випробуваний прихильник еміґрації жидів із Совєтського Союзу сенатор Генрі Джексон, демократ із стейту Вашінґтон, також обіцяв свою допомогу у цій справі.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН ЗНОВУ ВИСТУПИВ дуже рішучо проти тих офіційних осіб у федеральному уряді, які зраджують в будь-який спосіб урядові таємниці чи передають копії засекречених матеріялів кореспондентам і засобам масової інформації. Близькі співробітники Президента заявили, що в скорому часі появиться в тій справі окреме зарядження. Президент Реґен відмовився однак підтримати пропозицію про заборону зустрічей офіційних осіб з представниками преси, бо це, на його думку, було б рівнозначне з обмеженням особистої свободи одіб затруднених у федеральному Уряді. Відповідне зарядження в тій справі видав теперішній голова Крайової ради безпеки Вілліям П. Кларк. Речник Білого Дому Дейвид Р. Ґерґен заявив, що нове зарядження появилося після консультації Кларка з Президентом і керівниками поодиноких департаментів.

У світі

ЄГИПЕТСЬКИЙ УРЯД ЗАЯВИВ, ЩО ЄГИПЕТСЬКИЙ кордон з Лівією буде закритий знову після переходу через нього кількадесятьох єгипетських громадян. Дозвіл переходу через кордон обмежений тільки до тих осіб і був тимчасовий, а не відкриттям кордонів на постійно, як це подавали лівійські джерела. Кордон ще в 1979 році лівійські чинники односторонньо замкнули, не подаючи ніякої інформації Єгиптові, ані не попереджаючи його про те. Муаммар Каддафі подав, що кордон він доручив замкнути у відповідь на нормалізацію відносин між Єгиптом і Ізраїлем. Лівія тоді не лише замкнула кордон, але й взагалі зірвала дипломатичі відносини з Єгиптом. Зірвання стосунків з Єгиптом та замкнення спільного кордону викликало чималі труднощі й ускладнення для Лівії, бо Лівія потребує різних спеціялістів і техніків, які знають арабську мову і їх у достатній кількості вона може дістати тільки в Єгипті. Так само, як учителів та бюрових урядників.

У ЖЕНЕВІ розпочалися переговори між американською і совєтською делеґацією в справі контролі й обмеження середньодистансових ракет в Европі. Переговори ці тривають уже довший час, але, як сказав останньо міністер закордонних справ Совєтського Союзу, Андрей Ґромико після розмов з державним секретарем ЗСА Александром Гейґом в Женеві, дотепер ще не вдалося перебороти принципових розходжень. Американську делеґацію очолює Пол Ніце, відомий американський дипломат і пляновик в ділянці розвитку міжнародних відносин, совєтську делеґацію очолює Юлій Квіцінський, один з вищих працівників у міністерстві закордонних справ ССС. Перша зустріч обидвох дипломатів тривала понад дві години і відбулася в приміщеннях совєтської місії. Чергова — відбудеться в приміщенні американської місії.

ПІСЛЯ 17 МІСЯЦІВ ПЕРЕТРИМУВАННЯ В ТЮРМІ й ведення слідства іранські урядові чинники врешті випустили англійського бизнесмена Ендрю Пайка, уморивши проти нього слідство і всі закиди, як безпідставні. Швайцарська амбасада, яка перебрала ведення справ англійських громадян після замкнення англійської амбасади в серпні 1980 року, перебрала опіку над звільненим з тюрми англійцем і після звільнення він виїхав додому. З огляду на його безпеку, перед його від'їздом з Ірану, швайцарська амбасада відмовилася дати будь-які інформації, чи він буде домагатися відшкодування за 517 днів, проведених невинно й безпідставно в тюрмі чи ні. Тепер в тюрмі в Ірані перебуває ще далі два англійці Френк Скиннер і Джан Бовден, яким, не зважаючи на довгі місяці перебування в тюрмі, ні іранська прокуратура, ні суд, не пред'явили ніяких закидів. Американському громадянинові Зія Ханові Нассрі, афганцеві з походження, якого арештовано ще в березні 1980 року, ісламські фанатики закидають шпигунство за те, що він збирав і передавав фонди афганським патріотам, які провадять боротьбу з комуністичним режимом.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ЛІТАК, ЯКИЙ відбуває вправи разом з іншими літаками над Шварцвальдом у Західній Німеччині вистрілив ракету, яка не мала атомового ладунку, що його часто ракети того типу мають. Йдеться про ракету типу Сайдвайндер, яка має звичайно восьмифунтовий ладунок вибухівки. З початку думали, що це летун вистрілив ту ракету через помилку, одначе слідство виявило, що причиною вистрілення була механічна аварія в літаку, або в самій ракеті. Слідство також виявило , що ладунок ракети не вибух, ані слідів його не знайдено на місці, де впала ракета.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР АЛЕКСАНДЕР ГЕЙҐ висловив думку після повороту з останньої поїздки на Близький Схід, що Єгиптові й Ізраїлеві не вдасться в короткому часі договоритися в справі автономії для арабів в Ізраїлі. Уряди двох тих країн висловилися зі свого боку, що, хоч покищо вони ще не можуть договоритися в справі тієї автономії, але взаємну співпрацю вони продовжуватимуть і поширюватимуть. Уряд президента Роналда Реґена зі свого боку повідомив, що в цьому бюджетовому році він підвищить мілітарну допомогу тим обидвом країнам. Єгиптові підвищить Вашінґтон воєнну допомогу на 300 мільйонів долярів, а Ізраїлеві на 400 мільйонів долярів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6864) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Скріплювання ворога — за гроші

В американській пресі появилася просто неймовірна, а все ж правдива, з найавторитетніших джерел вістка, що в тому самому часі, як ввесь американський і міжнародний світ був заалярмований реверяцією, що диктатор Лівії Муаммар Каддафі вислав до Америки гурт вишколених терористів для переведення атентатів проти президента Реґена і його найближчих співробітників, різні американські фірми постачали Лівії зброю і виряд, що скріплював лівійський збройний арсенал. Від часу, як прийшов там до влади Муаммар Каддафі у 1969 році та зараз же заявився запеклим ворогом Америки, різні американські фірми продали Лівії зброю і військовий виряд на суму 53 мільйони долярів, а за перших 11 місяців минулого року на суму 2,3000.000 дол. Існує в Америці диковинний закон, який у практиці дозволяє продавати країнам, які сприяють тероризмові, зброю не вище, як на 7 мільйонів долярів, — отож той торг з терористами є „леґальний"! У Конґресі має появитися в цій справі інтерпеляція з відповідним новим законопроєктом.

Американські керівні чинники нарікають на брак солідарности европейських союзників із закордонною політикою ЗСА. Як же на такому тлі виглядає власний американський торг з таким ворогом Америки, як Лівія Муаммара Каддафі? Що ж торкається отих европейських союзників Америки, то Західня Німеччина соціял-демократичного канцлера Гельмута Шмідта не — єдина, яка волів торгувати зі Совєтським Союзом, як його бойкотувати. Ось французький уряд також підписав із Совєтським Союзом договір — важністю на 25 літ, на підставі якого Франція купує 280 більйонів кубічних стіп природного газу від Совєтського Союзу: той газ мають постачати Франції рурами, що їх продукує — Америка! Хоча президент Реґен проголосив санкції проти Польщі й СССР у зв'язку з подіями в Польщі— Франція підписує таку торговельну трансакцію ще під час існування у Польщі воєнного стану!

Це обурлива річ, щоб жадоба грошей стояла вище патріотизму і примітивної логіки, яка забороняє скріплювати свого ворога — на власну погубу.

Президент Реґен перестерігав французького президента Міттерана, щоб він не узалежнював потреб Франції на бензину й газ від Совєтського Союзу, але Міттеран його не послухав. Живемо дійсно у дивному і прикрому часі.

ПАТРИША ГАРРІС, ЯКА БУЛА ЧЛЕНОМ КАБІНЕТУ президента Джіммі Картера, майже певно, — кажуть її приятелі, — виставить свою кандидатуру на посадника Вашінґтону у виборах в листопаді цього року. Політичні спостерігачі кажуть, що її пізнє зголошення, відсутність добре зорганізованого виборчого апарату і нерішучість місцевого відділу Демократичної партії, відсуне мабуть кандидатуру Гарріс на друге місце. Першим кандидатом на це становище є посадник Маріон Беррі.

Михайло Кучер

РОСІЙСЬКА МОВА І СОЦІЯЛІСТИЧНА ІНТЕҐРАЦІЯ

ЦК КПСС не робить таємниці з того, що співпраця соціялістичних країн — удаому випадку сателітів — все побільшується в обсязі економічної допомоги. Її метою є витворити соціялістичну спільноту народів „вищого ступеня". Москва для того вживає термінів „єдінство" (єдність) та „сблiжение" (зближення).

Така політика провадиться на основі марксизму-ленінізму з гаслами соціялістичного інтернаціоналізму із забезпеченням державного суверенітету, інтересів народів, і не втручання у внутрішні справи. (За журналом „Комуніст").

Совєтські танки в Мадярщині та Чехо-Словаччині, належать, без сумніву, до категорії, „братньої допомоги".

Москва до ділянки господарства додає також зближення в політиці, ідеології та культурі.

На таку політику Москви мають погодитися всі „соціялістичні країни". Така політика вимагає певної „зрілости" всіх „соціялістичних країн". Щоб така „зрілість" настала і то якнайскорше — завдання Москви. Москва уважає соціялістичний устрій найважливішою підставою побудови соціялізму на цілому світі. Одним із знарядь — поза совєтською армією — Москва вважає для запровадження соціялізму на цілому світі має бути російська мова. Тому ЦК КПСС провадить політику „поширення та удосконалення російської мови в соціялістичних країнах". Це перша і підставова фаза соціялістичної інтеґрації. Тут Москва насамперед має на увазі Варшавський пакт і Раду взаємної допомоги в економіці.

У 60-их роках минулого століття Москва почала сильно поширювати російську мову у соціялістичних країнах. В більшості тих країн 10-15 відсотків населення вчиться російської мови. Це переважно молодь. Учні десятиліток тих країн починають вчитися російської мови, маючи 10-11 років. Часто російська мова вживається і в передшкіллі. Так, в Болгарії створено 1,149 груп з метою вивчення російської мови в дитячих садках. Належало туди 37,000 дітей. У Польщі кожна дитина в десятилітці починає вчити російську мову з п'ятої кляси. (Русскій язик, его роль в развітіі международного сотрудніческтва", Москва 1974).

Москва старається обґрунтувати вимоги поширення російської мови в соціялістичних країнах у такий спосіб: „Навчання російської мови розвиває інтелект учнів, збагачує їх знання, позитивно впливає на розвиток культурний, моральний та етичний, відкриває шлях до вивчення історії і зрозуміння життя в СССР та допомагає зрозуміти світ".

Російська мова, наприклад, згідно з програмою її навчання в Болгарії, виховує в дусі любови, віддання і пошани до Совєтського Союзу. Ціла кореспонденція урядів економічного характеру, а є їх в соціялістичних країнах 860, плюс таких самих у Совєтському Союзі сімсот, провадиться по-російськи. Зокрема знання російської мови важливе для вчених, вищих військових старшин і техніків всіх профілів. Згідно з даними ЮНЕСКО, російська мова виконує функцію першої загальної мови (світової) в ділянці політики і культури. Найкращих наслідків поширення російської мови Москва сподівається в Болгарії, Чехо-Словаччині і Польщі, себто в слов'янських країнах. У тих трьох країнах закладено інститути російської мови, завданням яких є „заспокоювати все більшу потребу різних суспільних груп, а також вчити російської мови ціле населення тих країн".

Дещо спротиву такій політиці виявила Чехо-Словаччина і тільки під натиском скорочено програми навчання західньоевропейських мов у користь російської. У Мадярщині покищо науковою мовою залишається німецька. Румунія також бороняться перед наступом російської мови. Дивно виглядає, що Східня Німеччина, навіть без тиску з боку Москви, радо вживає російську мову. Польща має окреме місце у системі соціялістичних країн, а допроваджена злочинним у відношенні до свого народу урядом до катастрофи, може загрозити цілій соціялістичній інтеґрації та заламанням економіки у сателітніх країнах. Щоб того уникнути, Москва може піти на дуже невеликі політичні концесії тимчасового характеру, чого досі не видно. Спротив до русифікації і совєтизації в Польщі сильніший як у Болгарії та Чехо-Словаччині. Одначе і в Польщі ані вчений, ані вищий військовий не може зробити кар'єри без знання російської мови.

О. Шпилька

Свято державности

Ну й повезло нам цього року із роковинами 22-го січня! Такого снігу намело, що ніхто з хати вийти не міг. А скільки даремних хвилювань! Як свята „випадуть"? Що люди скажуть? — Марно журилися: Такого снігу намело — немов на замовлення!

Та й турбуватися було чого. Тут роковини державности підходять, а програми не устійнено й учасників не домовлено. До XIII конґресу якось легше було, а після нього — „хоч, сидячи плач, хоч — стоячи реви"!.

Було б інакше свято — махнули б рукою. „Мастіть собі голови", — казали в Галичині. Але ж у свято Державности! Що інші про нас подумають?! ...Держави своєї домагаються, самостійности соборної хочуть, а зібратися разом на святі неспроможні!

Ну і створився у нас комітет „ад гок", самі безпартійні, в громаді шановані. Розпочали із розшуків доповідача, чи як кажуть — головного промовця. Хоч головних промовців у громаді багато, але обрати одного, щоб інші не образилися, виявилося не так легко. Комітет безпартійний, але у кожного свої симпатії та власний кандидат золотоустий. Двічі сходилися і „ані руш". Хтось думку спасенну піддав: вибрати двох промовців. Одного для роковин незалежности, а другого для соборности. Так і відразу треба було!

Пішли до маґістра Шапочки. Вітаємо, мовляв, із почесним вибором на головного промовця у справах незалежности.

— Чому лише незалежности? — запитує він. Адже і про соборність щось треба згадати.

Про соборність сотник Матня буде промовляти,— пояснює комітет.

— Сотник Матня!?.. Бійтеся Бога! Який він „сотник"? Він навіть у війську ніколи не був! Це, каже, прошу панства — профанація! Із самозванцями я не виступатиму!

Знову радився комітет. На місце сумнівного сотника обрали безсумнівного інженера Куцого. Цей погодився під умовою, що він промовлятиме першим, а маґістер Шапочка по ньому. Маґістер Шапочка такої деґрадації не приймав.

А час ішов і бігли дні. Не легше в'язалася й мистецька частина.

Співаки у нас поділені на оперних і оперованих. Декляматори поділені також. І хори не без вимог державницьких.

Голова комітету дістав нервове розладнання і все пігулки якісь ковтав. Секретарка знесилено руки опускала. А час іде і дні біжать, і свято вже „на носі".

І уявіть собі розв'язку: таким раптом снігом кинуло, так намело, що ніхто з хати у День державности вийти не міг!

Лише наш жовто-блакитний прапор на щоглі міської ратуші гордо свідчив про присутність високопатріотичної української громади.

Ну й повезло!

М. Платковський

СПРАВА ПОЛЬЩІ І ДАЛЬШІ ПЕРСПЕКТИВИ

По шістьох тижнях проклямування воєнного стану в Польщі польські справи не сходять зі сторінок світової преси, про них висловлюються найвизначніші політичні і державні мужі, відбуваються конференції солідарности з польським народом. Ці справи заслонили інші важливі справи міжнародного значення. Малощо пишуть, наприклад про Афганістан. Але Афганістан — це вже дворічна давність. Побачимо, що буде з польською справою по двох роках...

Не зупиняючись в подробицях над загальновідомими фактами з теперішньої польської дійсности, зрезюмуймо і ствердімо деякі речі. Ясним є, що нинішній стан у Польщі заіснував на бажання, навіть на наказ і під тиском Москви. А тому, абстраґуючи від факту, що в Польщі від довшого часу стаціонують совєтські дивізії, і деяких несправджених поголосок про переодягнених у польські уніформи совєтських вояків, у Польщі має таки місце совєтська інтервенція, хоч, як виглядає, ніякі нові формації совєтського війська не ввійшли на територію Польщі. В такій ситуації безпредметними є всякі спекуляції на ту тему, чи Ярузельскі є в якійсь мірі польським патріотом (вибрав, мовляв, менше зло: здушення польського руху „віднови" внутрішніми силами замість вмаршуванням совєтських танків), чи бездушним виконавцем волі Кремля. Проте, лише ЗСА вказали явно і недвозначно на вину Москви в польській трагедії. Інші лише пізніше пішли цією дорогою — насамперед соціялістичний уряд Франції, а також Англія, Італія тощо. І лише, дещо отягаючись і з явним невдоволенням прилучилася до цього і Західня Німеччина, що викликало масові осудження в американській і іншій, насамперед у французькій пресі.

Американський президент Реґен, ствердивши відповідальність СССР, діяв далі цілком консеквентно, наклавши певні економічно-фінансові санкції не тільки на комуністичну Польщу, але й на СССР. Хоч ці санкції можна вважати за далеко невистачальні, проте американський Уряд заповів можливість їх поширення, заявляючи одначе, що все, що зроблять ЗСА, буде невистачальним, оскільки за їх прикладом не підуть їх европейські союзники з НАТО. Але ці союзники не поспішають іти за американським прикладом. А найбільш противиться цьому власне Західня Німеччина, покликаючись на „окремі інтереси" Німеччини щодо зв'язків ЗСА, що не тільки американська і, що варто підкреслити, французька преса, але також німецька християнсько-демократична опозиція закидають соціялістично-ліберальному урядові в Бонні, що цей уряд захитує основами НАТО і переходить на позиції невтральности поміж Заходом і Сходом.

Чого домагаються від військової диктатури генерала Ярузельского західні уряди (не виключаючи і Уряду ЗСА), західні суспільства і різні західні організації, включно з демонстраціями, які відбуваються здебільшого перед амбасадами і консулятами людової Польщі, а не СССР? Ці вимоги зовсім нібито логічні й оправдані: припинити оголошений воєнний стан, випустити кілька тисяч арештованих членів робітничої спілки „Солідарність" і представників інтеліґенції, молоді, студентства тощо та розпочати наново розмови з представниками „Солідарности" і польської Церкви. Якщо ці вимоги були б здійснені, то тоді, як виглядає, держави і суспільства Заходу мали б виявити своє задоволення, припинити всякі протести і вияви солідарности з поляками, ну, і звичайно відкликати ті санкції, які дотепер були проголошені. І що мало б бути після цього?

Існує погляд, що нинішня партійно-військова влада в Польщі не піде на жадні з перелічених вимог, а воєнний стан не буде відкликаний у швидкому часі. Але такий погляд не конче — правильний. Чому не мав би бути відкликаний воєнний стан? Що робиться тепер у Польщі? „Солідарність" заборонено і розгромлено, її провідники арештовані, арештовані і кинуті до свого роду концентраційних таборів тисячі представників інтеліґенції і, назагал, представники прихильників т. зв. демократичного руху „віднови", провадяться масові чистки в підприємствах, в адміністрації, навіть в рядах комуністичної партії, а багато з арештованих уже поставлено перед суди й вони отримали присуди на багато років ув'язнення. Чи всі ці речі можуть бути відкликані? Ні, бо на це ніколи не дозволить Москва. Але піти на якісь позірні поступки — цього можна, власне сподіватися.

Припустимо, що сучасний режим у Польщі піде на відкликання воєнного стану, на випущення деякої кількости арештованих і навіть на розмови з деякими колишніми членами „Солідарности", що їх уже тепер намагаються „зламати" і приєднати до співпраці з комуністичною владою. Але ж насправді нічого не зміниться, бо за час тривання воєнного стану і навіть після його скасування влада або вже досягла того, чого хотіла, себто зламала рух „віднови", або далі буде консеквентно продовжувати свою політику повної „пацифікації". Москва буде з цього задоволена, бо Польща і надалі буде її слухняним сателітом. А Захід?

Якщо буде відкликаний (на нашу думку тільки позірно) воєнний стан, то як Захід зможе справдити, чи всі арештовані будуть звільнені, що буде відроджена справжня, а не зфальшована, організація „Солідарність", що буде наново уможливлений процес демократизації, як то було від серпня 1980 року до 13-го грудня 1981 року? І чи не поспішаться тоді різні дер-

(Продовження на ст. 4)

Іванна Савицька

Чи справді погасло сонце?

Коли ви хочете уявити собі ідеал пробоєвої жінки, жінки-матері, жінки-мистця, творчої, чарівної пані, з постійним усміхом ув очах, „з отою рисою, що тут її звуть „харизма", а ми називаємо чар, жіночість, якась невловима притягаюча сила й вічне бажання не піддаватися літам, а жити, творити, й працювати весь час, то цим ідеалом буде Іванна Прийма.

Її хоронили в буревійний, січневий день, під шум вітрів, що мішались з дощем і снігом, в такий контрастовий день до тих спокійних, соняшних, сповнених мистецтва й музики, якими жила Мисткиня останні роки творчого свого життя.

А може це була якась жалібна прощальна симфонія написана у засвітах виключно тільки для неї, і тільки для інструментів стихійної природи. Бо Приймова любила музику і все незвичайне в ній, тією музикою жила й промінювала нею.

А втім, соняшна Флорида (Палм Біч) прощали її теплими усміхами сонця і гейби тихими звуками мовчазного вже фортепіяно.

Такою гарною, усе усміхненою, привітною, сповненою краси і добра, чарівною, милою пані буду пам'ятати Мисткиню.

Чи справді погасло сонце її унікальної особовости?

Ні, вона воно не погасло, бо те, що зродилось в душі людини, що випливало з благородного серця і інтелекту великого — ніколи не погасає.

Вона проміняла шляхетними променями, як ясне, на небі сонце, що світить вічно.

ПРОДОВЖЕННЯ РЕЧЕНЦЯ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД податків численних приватних шкіл і виховних інституцій, які ще досі не перевели в себе десеґреґації шкільництва, викликали цілу бурю протестів осіб і організацій, зокрема негритянських і тих, які вважають себе репрезентантами меншин. З продовження, яке апробував сам президент Роналд Реґен, незадоволені також в Департаменті справедливости. Понад 200 адвокатів і працівників організації, яка змагається за рівність громадських свобід в ЗСА, підписали протестні листи і вислали їх до Білого Дому, домагаючись знесення цього зарядження.

Василь Витвицький

БАТЬКО І СИН ШОСТАКОВІЧІ

I

Останніх кілька років запишуться в історію як доба гострих і голосних міжнародних конфліктів та потрясень світового значення. На цьому тлі доволі непомітно проходять деякі події і процеси, які в інших обставинах могли б зацікавити світову опінію куди в більшій мірі. Між цими подіями на видному місці — поява спогадів визначного російського композитора Дімітрія Шостаковіча і драматична втеча у вільний світ його сина Максіма. Справа, зрештою, не в самих тільки тих подіях. Важливе те, що вони кинули яскраве світло на цілу систему, чи пак політику трактування совєтським режимом тамошніх мистців і взагалі культурних діячів.

Життя і музично-творча діяльність Дімітрія Шостаковіча були в цьому аспекті дуже показовими і повчальними. В його особі знайшовся один з дуже талановитих і ориґінальних композиторів XX сторіччя. Основною рисою, яка від самого початку проходила крізь його багатогранну творчість, було шукання нових шляхів, нових засобів вислову. Це саме й було не раз притокою до його конфліктів з режимом. Його зовнішня відданість цьому режимові в'язалася з внутрішньою, так би мовити, підпільною опозицією до нього. Його частіше, ніж когось іншого з-поміж визначних музик висилали за кордон Совєтського Союзу. Він скрізь і завжди складав вірнопідданчі заяви, виговорюючи точно все те, що йому підказували. Одночасно на його обличчі можна було не раз вичитати: не вірте, мовляв, моїм словам, вони вимушені. Цікаво, що американські музики і репортери догадувалися в чому справа і змовлялися не ускладнювати його й так трудного становища. Про це не раз можна було вичитати між рядками репортажів про зустрічі з Шостаковічем в Америці.

Треба згадати, що на самому початку мистецької кар'єри Шостаковіча був період, що заповідався доволі оптимістично. Зачалося було від його I-шої симфонії, яка прозвучала вперше 1926 року в Ленінґраді під батутою визначного українського дириґента Миколи Малька. Зараз таки після прем'єри цей же диригент виконував симфонію в Харкові. Твір Шостаковіча пішов дуже скоро у світ: його виконували майже в тому самому часі в Німеччині й Америці і то під диригентурою таких великих, як Бруно Вальтер і Леопольд Стоковскі. Іншим раннім успіхом Шостаковіча на міжнародну міру було здобуття почесного диплому на піяністичному конкурсі ім. Шопена у Варшаві (1927). Виїзд у Варшаву був для юного музики якоюсь мірою неначе повернення у рідні сторони. Бож, як відомо, Шостаковічі були походження польського, а дід і прадід композитора брали участь у польських повстаннях і воювали з зброєю в руках проти наїздних польських військ. Ще того самого 1927 року прозвучала в Ленінґраді 2-га симфонія Шостаковіча, знову ж таки під керівництвом Миколи Малька.

Здавалося, що перед молодим композитором відкривався прямий шлях до вершин, до вільної, нічим не обмеженої творчости. Та це тільки так здавалося. Ранній період мистецьких вольностей проминув доволі скоро. Всеохоплююча тоталітарна природа совєтської системи не могла на довшу мету стерпіти ніяких незалежних від неї дій, чи течій, у тому й музично творчої. Прийшла вимога масовости в музиці та популярности її засобів вислову. А там, нові функції й нові обов'язки ставали гостро перед композитором, та й взагалі перед музиками: вимоги стати носіями пропаґанди нового режиму. Починався новий етап у трактуванні діячів мистецтва і науки з його показами сили і всемогучости партії. Вона, партія, могла по своїй уподобі підвищувати того, чи іншого діяча та нагороджувати орденами й привілеями,а, коли приходила потреба, чи просто бажання, критикувати, засуджувати і принижувати.

З новою твердою дійсністю Дімітрій Шостаковіч стрінувся віч-на-віч нагло і несподівано. У 1936 році його з успіхом виведену на сцені ленінґрадського театру оперу „Леді Макбет Мценського повіту" партійна критика публічно засудила як твір безвартісний, немистецький, антипартійний і антинародний. На самого композитора кинули клеймо „ворога народу". Про те, як проходили ці роки і як реаґував на них Шостаковіч буде мова далі. Тут треба сказати, що з вибухом Другої світової війни повіяло іншим, вільнішим вітром. В тому часі на композитора посипались були державні нагороди, відзначення і ордени. З одної тільки серії „За оборону Ленінґраду" дали йому аж три медалі (це у зв'язку з його творами, присвяченими цьому місту). Проте вже 1948 року партійна критика провела нову атаку на композиторів за антидемократичні тенденції і „формалізм", кладучи Шостаковіча як першого між тими, що провинилися (далі йшли Сергей Прокоф'єв, Арам Хачатурян та інші). Не зважаючи на цю голосну внутрішню наґінку, совєтська влада не завагалася використовувати Димитрія Шостаковіча на зовнішньому відтинку і висилала його як одного з своїх представників на т. зв. всесвітні конґреси „прихильників миру" в Ню Йорку, Варшаві й Відні.

Приглядаючись життю і мистецькій діяльності Д. Шостаковіча, варто бодай коротко згадати про його відношення до України і українських мистців. Почати б з того, що в Україні він побував безліч разів уже від своїх ранніх літ. Згадану вгорі свою I-шу симфонію писав на українській землі, проживаючи деякий час у Слав'янську на Донбасі. Крім диригента М. Малька, який вивів у світ дві його перші симфонії, в колі близьких до нього музик був співак Борис Гмиря, якого Шостаковіч цінив надзвичайно високо і який був першим виконавцем не одного з його сольоспівів. Співпрацював з оперним режисером Миколою Смоличем і кінорежисером Олександром Довженком. Живо цікавився українським музичним життям. Його ентузіястична оцінка одного з ранніх творів Леоніда Грабовського була для цього композитора великою честю і заохотою. Після вистави його колись засудженої, а згодом трохи перередаґованої і перезваної на „Катерину Ізмайлову" опери в Києві (1974 р.). Шостаковіч, схвильований успіхом свого твору, сказав: „Якби я був співаком, то співав би, як сьогодні співали в Києві, якби я був диригентом, то керував би оркестрою, як сьогодні в Києві, як би я був режисером, то поставив би оперу, як це зробили в Києві". („Музика", 1981, ч. 5). Для музичної культури Києва — це було цінне признання з авторитетних уст.

В останніх десятиліттях життя і творчости Шостаковіча в міру зростання його значення і популярности однаково в Совєтському Союзі, як і за кордоном, трактування його з боку влади пішло передусім по лінії використовування його імени для пропаґандивних цілей. Знову ж з роком його смерти (1975 р.), коли вже не було небезпеки, що він зробить якийсь новий „ухил", чи якусь несподіванку, його особу і його творчу спадщину стали прямо ґльорифікувати, впускаючи його в історію, як великого патріота і вірного сина „радянської батьківщини". Культ його музики розрісся до небувалих меж, а писання про його життя і творчість стали одною з панівних тем в музикознавчій літературі, в тому й українській.

На цьому тлі поява „захалявних" спогадів Дімітрія Шостаковіча сталася чи не найбільшою несподіванкою, яку композитор зробив своїм „вождям і вчителям" (їх він так постійно називає у тих же спогадах). У книжці, що появилася у 1979 році в Ню Йорку п. з. „Свідчення", сказано, що спогади списав з уст композитора музикознавець Соломон Волков. По тамтому боці залізної заслони знялася буря протестів із закидами, що спогади — неавтентичні, неправдиві, фальшиві. До свідчення проти книжки притягнено й членів родини композитора, включаючи і його сина Максіма.Тим часом С. Волков оприлюднив вияснення, які підтверджують автентичність „Свідчення" понад усякий сумнів. Згадав про своє 15-літнє близьке знайомство з Шостаковічем і про обставини, в яких композитор продиктував йому свої спогади.

Є одначе у самому „Свідченні" цілий ряд фактів і тонкощів, які редактор видання не міг взяти ні з повітря, ані з поголосок, як це йому закидали, а тільки з уст самого композитора. Згадати б хоч би Шостаковічеву характеристику Артура Тосканіні. Його способу диригування Шостаковіч просто не міг стерпіти, кажучи, що те, що цей диригент робить з музикою — одне страхіття. Доволі критичне було його ставлення до С. Прокоф'єва, особливо до оркестраційних вмілостей цього композитора.

У книжці багато уваги присвячено близьким взаєминам Шостаковіча з маршалом М. Тухачевським. Обох їх зближувало те, що маршал цікавився музикою і був непоганим скрипалем. Процес і присуд на Тухачевського (1937) композитор переживав дуже важко. У спогадах описано наґінку і навіть фізичне нищення українських лірників і кобзарів у 1930 роках. Ця частина спогадів у свій час відбилася широким і голосним відгомоном в українській пресі.

(Продовження буде)

СОЮЗОВЦІ! КОНВЕНЦІЙНА КАМПАНІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ВЖЕ РОЗПОЧАЛАСЯ. ЇЇ МЕТА: ПРИДБАТИ 4,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕНИХ НА СУМУ 8 МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ! ТІЛЬКИ СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ ТА ПОСТІЙНОЮ І НАПОЛЕГЛИВОЮ ОРГАНІЗАЦІЙНОЮ ПРАЦЕЮ МОЖЕМО ВИКОНАТИ ЦЮ ВЕЛИКУ МІСІЮ ДЛЯ ДОБРА НАШИХ РОДИН, НАШОЇ ГРОМАДИ І НАШОГО НАРОДУ!

Сповнилось вісімдесят років життя
мистцеві-карикатуристові
та письменникові-сатирикові

Едвардові Козакові

редакторові „Лиса Микити".

З цієї нагоди
Президія Об'єднання Українських
Письменників „СЛОВО"
сердечно вітає

Едварда Федоровича

з Його славним ювілеєм
і бажає Йому

довгих років життя, сповнених творчої наснаги і тієї особливої, оригінальної кмітливости, що вже понад п'ятдесят років допомагає у формуванні громадської думки.

За президію ОУП „Слово":
ГРИГОРІЙ КОСТЮК
ІВАН КЕРНИЦЬКИЙ
УЛЯНА ЛЮБОВИЧ-СТАРОСОЛЬСЬКА
ОСТАП ТАРНАВСЬКИЙ

Загальні збори НТШ у Канаді

У приміщенні Інституту св. Володимира у Торонто 20-го грудня 1981 року відбулися звичайні Загальні збори НТШ у Канаді. Збори відкрив д-р Богдан Стебельський, голова уступаючої Управи. Привітавши присутніх, а зокрема проф. д-ра Володимира Мацькова, президента ГР НТШ, попросив його до привітання зборів. Президент поділився з присутніми інформацією про діяльність Головної Ради, найвищого координуючого органу усіх НТШ (Америки, Канади, Европи іАвстралії), про працю секцій і окремих товариств, побажавши учасникам зборів успіхів у їх переведенні.

Уступаючий голова запропонував порядок нарад Загальних зборів, після чого на пропозицію голови Контрольної комісії д-ра Степана Росохи, головою зборів обрано д-ра Богдана Стебельського, а секретарями — д-ра Юрія Куриса і д-ра Олександру Копач.

Після обрання президії Загальні збори, знову ж на пропозицію д-ра Росохи, обрали в склад Номінаційної комісії: о.проф. д-ра Петра Біланюка, проф. Богдана Будуровича, та проф. Василя Янішевського, а до Мандатно - верифікаційної: Івана Білана, мгра Івана Кузева, д-ра Миколу Давосира, а додатково голова президії запропонував до цієї комісії голову контролі д-ра Степана Росоху, що одноголосно одобрили присутні.

Звіт із попередніх Звичайних зборів прочитав мгр Василь Верига. До звіту ніяких завважень у протокол не внесено, і його прийнято без змін.

Управа, як вимагає статут, місяць раніше оголосила у пресі речинець звичайних Загальних зборів і розіслала усім членам НТШ у Канаді обширне звідомлення із діяльности Управи Централі та Осередку НТШ на Західню Канаду, який очолює проф. Богдан Медвідський. У звіті подано склад Управи, яка працювала у минулій каденції, інформацію президії (голови, секретаря і касира). Звітовано про наукові конференції, яких відбулося чотирнадцять, про Комісію українознавчих дослідів, очолену д-р Олександрою Копач, про підготову видань, інформації і зв'язки з осередками НТШ у Канаді та окремими членами, як теж з іншими науковими товариствами та інституціями, а зокрема з українськими громадськими чинниками. У звіті поданий стан каси, що завершився за підзвітний час сумою 20,000 долярів прибутків.

Тому що друкований звіт Управи мав у руках кожний присутній член Товариства і тому що діяльність кожного референта у звіті була з'ясована, уступаючий голова звітував загально за весь склад Управи, заторкуючи проблеми, для яких не було місця у друкованих звідомленнях.

Голова спинився над проблемами української науки та її положення в окупованій Україні і в країнах нових поселень у вільному світі. Тотальна заборона вільної наукової думки, підкорення працівників науки імперському плянові злиття націй, творення одного совєтського народу на базі московської мови, культури та фальшованої історії, з археологією включно, зобов'язує українську науку у вільному світі концентрувати увагу, творчу силу та фінансові ресурси спільноти на українських науках, зведених в Україні до заперечення самої істоти українського народу.

Український науковий світ поза межами батьківщини, можливо, пореорганізований, але він охоплює широкий діяпазон проблематики і має дуже різнорідний приціл праці і видань. Одні займаються виданнями та діячами розстріляного відродження української культури 1920-30-их. років, інші — аналізою сучасної дійсности поневоленої України та сучасними визвольними рухами в СССР, ще інші концентрують увагу на історії українських поселень в країнах вільного світу.

Існує українська наука, публікована українською мовою, а рівночасно іншими мовами, головно англійською, еспанською, німецькою і французькою. Іншомовні видання можливо збіднюють стан україномовної науки, алеж вони збагачують і поширюють впливи української думки в наукових і політичних колах народів вільного світу.

Наукове Товариство ім. Шевченка у Канаді готує до 1983 року (п'ятдесятріччя голодової облоги України) видання енциклопедичного характеру про фізичний і духовий ґеноцид українського народу. Коло двадцяти авторів дадуть документацію про фізичне знищення нашого народу воєнними діями окупантів, концентраційними таборами, голодами та вивозами, а рівночасно про духове нищення формами московізації, вбивствами діячів культури, учених, письменників, мистців, духовенства, нищення пам'яток української культури, церков, бібліотек, музейних експонатів і т.п. Це видання буде англомовне, щоб воно мало доступ до англомовних укрїнців та чужинців і щоб ними могли користуватися політичні діячі, публіцисти та журналісти і кожна освічена людина, що потребуватиме арґументації про злочини Москви.

Друге видання, яке плянує НТШ у Канаді, це збірник з нагоди удержавнення християнства в Україні і воно повинно появитися у ювілейному 1988 році, до якого готується українська спільнота у вільному світі. Це видання було б збірником статтей, які б показали ролю християнства і його вплив на розвиток української культури у можливо всіх її найважливіших ділянках.

Голова відмітив участь членів НТШ у Канаді у різних міжнародних і канадських наукових конференціях. Деякі з них були організаторами, а не тільки учасниками таких конференцій. Побажано, щоб у майбутньому члени НТШ у Канаді звітували Управі зі своїх наукових виступів поза рамками НТШ, а також про свої друковані праці у виданнях, що появляються українською та чужими мовами. Дійсні члени та кореспонденти повинні окремо інформувати про свою працю Секції НТШ через їх директорів.

Голова схарактеризував співпрацю в Управі як гармонійну і дружню, а найважливіше — ділову. Управа на всіх своїх засіданнях мала повне кворум, і рідко коли члени Управи були неприсутніми на засіданнях. На засіданнях узгіднювано важливіші рішення, а лише біжучі справи полагоджувала президія.

Скарбник Управи інспектор Михайло Мельничук передав привітання зборам і своє бажання, щоб наступні звичайні загальні збори НТШ відбуло у власній домівці матірного Товариства у Львові, та щоб Загальні збори вислали привітання ПатріярховіЙосифові Першому з нагоди його 90-річчя. Загальні збори прийняли оплесками пропозицію і це привітання доручили о. проф. д-рові Петрові Біланюкові передати особисто на урочистостях у Римі.

На закінчення свого слова уступаючий голова пригадав, що за останні чотири роки відійшло у вічність тринадцять членів, але на їх місце прибуло чотирнадцять молодих. Стан членства у Канаді виносить рівне число — 150 осіб. Однохвилинною мовчанкою присутні вшанували померлих.

Після звітувань голови, доповнив їх представник Осередку НТШ у Оттаві, звіт якого мав бути прочитаний особисто головою Осередку д-ром Іваном Теслею. Із-за хвороби голови Осередку звіт прочитав секретар інж. Борис Мигаль. Його звіт був короткий, але діловий. Осередок, крім семи засідань Управи та п'яти наукових сесій, працював над Статистичним довідником українців у Канади в складі авторів: д-р Іван Тесля, проф. Павло Юзик, д-р Влас Даркович, інж. Борис Мигаль, д-р Іван Войчишин та інж. Зенон Янківський. Крім того, члени Осередку НТШ у Оттаві працювали індивідуально. Гідним відмічення Історичний атляс України д-ра Івана Теслі. Осередок має 14 членів. По звітах відбулася дискусія, обмежена до видавничих плянів і форм звітів.

За Контрольну комісію, що перевірила всі діловодства Управи в складі: д-р Степан Росоха, д-р Микола Давосир і д-р Олег Романишин, звітував голова д-р Росоха, який знайшов „усі діловодства старанно проваджені і докладно задокументовані" та запропонував „уділити уступаючій Управі абсолюторію зі сердечною подякою за безінтересовну працю для Товариства". Загальні збори одноголосно пропозицію прийняли.

Мандатно - верифікаційна комісія повідомила, що на залі є тридцять управнених до голосування членів із двадцяти трьома уповноваженнями, що дає 53 голоси з числа 150 членів НТШ у Канаді. Рівночасно Комісія заявила, що передбачений час для правного переведення вибору минув і його можна перевести.

Номінаційна комісія подала пропозицію, заявою її голови о. проф. Петра Біланюка, наступного складу управи НТШ у Канаді: д-р Богдан Стебельський — голова; проф. д-р Володимир Мацьків — перший заступник і делеґат до ГР НТШ; д-р Олександра Копач — другий заступник голови; о. проф. д-р Петро Біланюк — науковий секретар; мґр Іван Кузів — рекордовий секретар; Іван Білан — касир; мґр Василь Верига — референт наукових конференцій; проф. Василь Янішевський — референт зовнішніх зв'язків; проф. д-р Богдан Будурович, інж. Леоніда Вертипорох, д-р Юрій Курис, д-р Микола Кушпета і д-р Олег Романишин — члени Управи.

Контрольна комісія: д-р Степан Росоха — голова, д-р Микола Давосир — член, мґр Володимир Кліш — член, д-р Володимир Болюбаш — перший заступник, проф. Осип Дикун — другий заступник.

Представник до КУК — мґр Іван Гевриk.

Загальні збори пропозицію Номінаційної комісії прийняли одноголосно.

Тому що в дискусії після звітів голови Управи та Контрольної комісії вичерпано всі теми, головно щодо видань Товариства, а у звіті голови були теж пляни та нарис бюджету на майбутню каденцію, у „різному" не було ніяких пропозицій.

Новообраний голова д-р Б.Стебельський подякував присутнім від імени всієї Управи за участь і закрив Загальні збори.

І.К.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

„По дорозі в казку"

Олександра Олеся

У малій Галичині до Другої світової війни було десять українських професійних пересувних театрів і сотні аматорських театральних ансамблів. У вільному світі немає ані одного українського професійного театру, зате безліч танцювальних ансамблів (в Англії майже в кожному нашому осередку).

Молодь у вільному світі не звикла до живого слова, мабуть, і не дуже то його любить. Хто винен? Залишім це драстичне питання. Чи не варт збуджувати любов до живого слова в українознавчих школах, починаючи з початкових кляс?

Треба радіти, що ще діють на сході ЗСА дві театральні студії — одна в Ню Йорку, друга у Філядельфії; найбільш динамічна студія в Чикаґо чомусь останнім часом не дає про себе знати.

Філядельфійські студійці, які мають за собою п'ять спектаклів, минулої осени в залі УСО „Тризуб" дали читання Олесевої п'єси „По дорозі в казку".

О.Олесь, один із кращих наших ліриків, захопився театром епохи експресіоналізму, коли сцена стала тереном боротьби духа з матерією і добра зі злом. Першими драматургами цього напрямку були: Вальтер Газенклевер і Ґеорґ Кайзер. Їхні п'єси „Дер Зон" і „Ді Бірґен фон Кале" мали великий сценічний успіх. Із світової слави режисерів, які експонували експресіонізм у театрі, були: Макс Райнгардт,Всеволод Меєргольд і Євгеній Вахтанґов.

У „По дорозі в казку" О. Олесь зрезиґнував з відтворення дійсности, а наголосив внутрішні переживання та збільшення вияву експресії у питаннях абсолютних й універсальних правд, все ж таки мавши на увазі, в першу чергу, національний аспект.

Володимир Шашаровський, захопившися п'єсою Олеся „По дорозі в казку", вирішив її принаймні прочитати зі сцени зі своєю студією, але в цікавій, йому притаманній формі. Річ у тому, що він до звичайного читання підійшов не зовсім звичайно. Шашаровський,відомий вже зі своїх оригінальних та відважних сценічних постав зі студією у минулому, опрацював цю п'єсу для читки цікавими своїм задумом художніми засобами. Картини із пралісу, де відбувається дія, позбавленого соняшного світла з людоподібними постаттями, він показав у пляні авдіо-візії додавши до цього читаного спектаклю сценічне оформлення, яке створювало враження казки-феєрії; фантазійні брили, освітлені містичним сяйвом, робили помітне враження.

Усі ролі подані чітко, виконавці донесли вповні текст до слухача-глядача.

Зупинімося перш за все над головнішими дійовими особами. Роман Кнігницький, юнак, герой п'єси. Його слід розцінювати вже не як студійця, але як здібного молодого актора зі сценічним досвідом. У нього, крім доброї презентації, правильна інтонація, логічні акценти, приємний тембр голосу — все це гармонізує з рухом, жестом і мімікою; в нього були фраґменти, якими зумів захопити культурну авдиторію.

У ролі Дівчини Маріяна Михайлюк зробила помітний поступ. Позбувшись неприродного тону, створила вірний персонаж, чим звернула на себе увагу.

Решту ролей цікаво виконали: сам режисер Володимир Шашаровський, створивши зі своєї епізодичної ролі креацію з многогранними відтінями характеру людини пралісу; не менш цікаві постаті створили — Василь Кострицький, Зенон Кознарський і Марко Клос (один із найталановитіших студійців). Цікаві були і жіночі постаті Оксани і Марти Михайлюк та Наді Кічули. Хоч їхні ролі й невеличкі, але, подані в пляні цілої постави, доповнювали це цікаве видовище.

Дуже цікавою, хоч і невеликою була роля Хлопчини у виконанні Олеся Гевриka. Щоб не перехвалити, це виїнятково талановита дитина. Він відчуває ролю, як мало хто з дорослих, уміє повністю втілитися в сценічну постать. У нього дуже добра дикція і вірна подача слова. Розпоряджає широкою скалею голосу, а при цьому відважний, нервово зрівноважений, швидко реаґує на репліку і впадає в тон партнера.

Ведучою програми була Юлія Шашаровська.

Сценічне оформлення і світло — Михайло Кострицький, костюми-Юлія Шашаровська.

„По дорозі в казку" — ще один помітний крок у дальшому етапі росту Театральної Студії Молоді під мистецьким керівництвом Володимира Шашаровського.

Яр-кий

✝

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що дня 23 січня 1982 р., упокоїлася в Бозі, на 89 році життя,
наша Найдорожча

МАМА, БАБУНЯ І ПРАБАБУНЯ

бл. п.

ЯДВИГА з ГРИГОРОВИЧІВ
ВИННИЦЬКА

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відслужили 25 і 26-го січня 1982 року Всечесніші Отці: о. Митрат Іван Гаврилюк і о. Митрат Ярослав Гайманович, з української католицької церкви Успення Божої Матері в Монтреалі і Тлінні Останки громадно відвезено на український цвинтар Кот де Неже на Монт Рояль в Монтреалі, Канада.

В глибокому смутку залишились:

дочки:
ЛЮБА АРТИМИШИН
І СТЕПАНІЯ ЗВОНОК з мужем МИХАЙЛОМ

внуки:
ЯРОСЛАВ СТАВНИЧИЙ з дружиною ОЛЬГОЮ
РОМАНА ЧАЙКОВСЬКА з мужем ЗЕНОНОМ
ВОЛОДИМИР АРТИМИШИН з дружиною ЛІДОЮ
ЛЮБОМИР МУДРИЙ з дружиною АНДРЕЄЮ
БОГДАНА ЗВОНОК І МИХАЙЛО ЗВОНОК

правнуки:
МИХАЙЛО СТАВНИЧИЙ
І СТЕПАН ЧАЙКОВСЬКИЙ

сестра — ІВАННА БОНСУ

Ближча і дальша Рідня в ЗДА, Канаді та Европі

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

•

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
буде відправлена
в ЦЕРКВІ ЧЕСНОГО ХРЕСТА в АСТОРІЇ, Н. Й.
7-го БЕРЕЗНЯ 1982 р., о год. 11:30 перед полуднем

✝

Ділимося сумною вісткою з Сумівською Родиною,
з Членством Організації УВФ
та Українським громадянством,
що у вівторок, 26-го січня 1982 р. в Рочестері, Н. Й.,
несподівано відійшла у Вічність, на 32-му році життя,

бл. п.

ЛЮБА КРУПА МАКАШІВ

залишивши в глибокому смутку мужа Володимира, 2 дітей: Оксану (10 років) і Тараса (8 років); батьків: Михайла і Антоніну Крупу; сестер: Олю Осипович з родиною, Марійку Чолач з родиною, Надю Ґудзеляк з родиною, брата Ярослава з родиною та ближчу і дальшу Родину в Америці і Україні.

•

Вислови глибокого співчуття Родині складає —

Управа Осередку СУМ-у
ім. ген. Грицая-Перебийноса
в Рочестері, Н. Й.

Справа Польщі...

(Закінчення зі стор. 2)

жави Заходу (насамперед Західня Німеччина) заявити, що все є в порядку, вимоги, ставлені до нинішнього польського проводу, виконані, бож, мовляв, знесено воєнний стан, а значить треба „заспокоїтися" і перейти знову до провадження політики „відпруження" і інтенсивних економічних зносин з СССР і його комуністичним бльоком? І чи не буде змушена тоді адміністрація президента Реґена відкликати накладені на людову Польщу і СССР економічні обмеження? Бож, мовляв, повторюємо, вимоги Заходу виконані.

У ситуації, в якій знайшлися польські патріоти, є, на нашу думку, два слабі моменти. Перший — це постава польської армії. Чому вона слухняно виконує накази своїх генералів, а не збунтувалася виступити проти своїх братів серед польського робітництва? Можливо, що аргумент „меншого зла", себто бажання запобігти інтервенції совєтських танків, був таки переконливим. Можливо також, що армія була занадто просякнута комуністичною пропагандою: за деякими відомостями, на більшість старшин (особливо вищих ранґ) і комуністичний провід міг розраховувати в такій же самій мірі, як на міліцію і відділи безпеки. Далі зробило своє почуття дисципліни і трудність взаємного порозуміння в умовах специфічних відносин у рядах армії.

Друга справа — це постава польської Церкви. Представники польського єпископату, хоч і засуджували проголошення воєного стану з усіма його наслідками, закликали до спокою і до дальших спроб діялогу з владою — не до конфронтації. Це так. Але чи Церква, з уваги на свій характер, могла закликати до конфронтації і до чинного спротиву? Якби вона вчинила так, вона ризикувала б втратити свій понадрядний характер. І втратила б також можливість впливати на дальший розвиток випадків.

Поминаючи вищезгадані, на нашу думку, слабі, але неминучі моменти, — питання залишається надалі в усій своїй — не вагаємося вжити цього вислову — брутальності: що ж буде далі, якщо нинішній режим у Польщі піде на позірні (як висловився один американський політик, „косметичні") поступки? І якщо цими косметичними, а не істотними поступками задоволиться також Москва?

Якщо при такому розвиткові подій Захід, а також і Америка задоволяться з такої розв'язки, то це буде, певно, на довгі роки втрати шансів для Заходу стримати дальший аґресивний похід Москви в цілому світі. Для поневолених Москвою народів — це означатиме теж на довгі роки втратити надію на можливість майбутнього визволення з-під уярмлення російсько-совєтського імперіялізму.

Але — чи є альтернатива на таку поставу Заходу? Деякі політики західнього світу, оті непоправні прихильники політики відпруження, твердять, що єдиною альтернативою є тільки війна проти СССР, а цього треба за всяку ціну уникнути, „Лібер рот, альс тот" (Краще бути червоним, ніж мертвим), як кажуть тепер у Німеччині.

Та , на нашу думку, є ще інша альтернатива. Захід не повинен задоволитися фальшивою, позірною зміною нинішнього стану в Польщі. Він повинен домагатися здійснення справжнього повороту до того стану, який існував у Польщі перед 13-им грудня. Якщо ж такого повороту не буде, тоді застосувати не так до Польщі, як до СССР (бо при чому тут отой „бідний" Ярузельскі, що являє собою тільки знаряддя Москви) повну і довготривалу економічну, культурну, політичну і дипломатичну бльокаду. Це була б та мова, якої справді побоялася б Москва, і тоді напевно пішла б на уступки, і то не тільки в справі Польщі.

Український семінар в Ютіка коледжі

Ютіка коледж зорганізував в 1980 році Осередок Етнічних Студій, щоб якнайширше спопуляризувати історію і культуру етнічних груп, замешкалих у цій околиці. Помітно, що останніми роками вищі навчальні установи виявили позитивне наставлення до поширення відомостей про історію і культуру іміґрантів, які дали свій вклад у розбудову Америки.

Приємно вражають в українській пресі оголошення про численні курси українських предметів в поодиноких коледжах і університетах численних стейтів. До числа тих коледжів треба зарахувати також і Ютіка коледж Сиракюзького університету, у якому вже третій рік з черги відбуваються українські семінари. Два попередні семінари були дуже успішні. Серед уродженців Америки, учасників українського семінара, були особи, споріднені з Єпископом Сотером Ортинським, а також з родиною Колессів, що було дуже особливе.

Цьогорічний семінар в Ютіка коледжі починається 25-го лютого та буде відбуватися кожного тижня в четвер до 1-го квітня включно, від години 6.30-9.20 вечора. Семінар провадить д-р Теодозія Савицька.

Для осіб, які не бажають кредиту, не буде жадних іспитів. Студенти можуть дістати один кредит, але для них є інші вимоги.

Цей семінар є інформативний для всіх осіб без огляду на вік, включно зі середньошкільною молоддю.

Українські фільми і прозірки роблять лекції приємними і різноманітними. Зголошення приймає Ютіка коледж, Бирстон Ровд, Ютіка, Н.Й., тел.: 792-3001 або 339-3880.

Н.Н.

Мистецька виставка І. Твердохліб у Канаді

Шостого грудня 1981 року в Гамилтоні, Канада, відбулася мистецька виставка Ірени Твердохліб в залі собору православної церкви св. Володимира.

Мисткиня показала різні свої праці: олія, емалія, лінорити та вибійка, (цебто, друкування українських взорів на полотні). Виставка відбулася успішно, оглянуло її багато людей, дещо було продано, але більшість картин не було до пpодажі. Оцінювати не берусь, бо я не знавець, а проте розповім так, як я її сприймала.

Для жінок було дуже цікаво пізнати техніку вибійки, тому коло стола з вибійками найбільше затримувалося жіноцтво Це були речі для практичного характеру — скатерті, суконки, блюзки, серветки та інші прикраси хатнього вжитку. Ірена Твердохліб погодилася дати двоходенний курс, щоб навчити охочих цього цікавого мистецтва.

У днях 7-го і 8-го грудня в залі католицької церкви Св. Духа відбувся цей курс, який відвідало 50 жінок від ранку до вечора. І.Твердохліб розповідала і на практиці показувала цю техніку. Ще під час виставки вона коротко розповіла історію вибійки. Ще з давніх давен почали люди застосовувати її для прикрас одежі, все це робилося ще примітивним способом. Сьогодні можна купити приладдя, і то недороге, і фарби і різні потрібні речі. Мисткиня подарувала кожній курсантці всі інформації, включно з історією цієї техніки. Не пожалувала для нас і взорів для тих, що хотіли відбити собі її взори. Проте мисткиня закликала жінок творити свої власні взори, щоб це мистецтво розвивалося.

Наше побажання громадам, де гуртуються жіночі організації, запросити до себе мисткиню, щоб скористатися з її знання і доброти та навчитися цієї властиво дуже легкої техніки.

Членкині Комітету Українок Канади у Гамилтоні скористалися як із виставки І.Твердохліб, так із дводенного курсу і тепер мають повно плянів на майбутнє.

І.У.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 6-го ЛЮТОГО 1982 р.

Етобіко, Канада. Звичайні загальні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 402-ий Відд., в Укр. Домі ім. Т. Шевченка, 482 Горнер вул. В прогамі: вибір делеґатів на 30-ту Конвенцію УНС. — Л. Курилець, гол., Я. Бурій, секр.

НЕДІЛЯ, 7-го ЛЮТОГО 1982 р.

Асторія, Н. Й. Річні збори Т-ва ім. Лесі Українки 455-ий Відд., о год. 3-ій по пол. в домі секретаря, 46-02 30 Rd., Astoria, N.Y. На зборах будуть звіти Управи. По Річних зборах відбудуться Місячні з вибором делеґата і заступника на 30-ту Конвенцію УНС. Проситься всіх прибути. — С. Соколишин, секр.

П'ЯТНИЦЯ, 12-го ЛЮТОГО 1982 р.

Чикаґо, Ілл. Річні збори Т-ва ім. Є. Коновальця 423-ій Відд., о год. 7-ій веч. в Домі Сеньйорів, 2355 Вест Чикаґо Авеню. Безпосередньо після Річних зборів відбудуться Місячні із вибором делеґатів на 30-ту Конвенцію УНС. Проситься всіх чл. прибути на ці збори. — Ст. Куропась, предс., Я. Берестянський, секр.

СУБОТА, 13-го ЛЮТОГО 1982 р.

Виппані, Н. Дж. Річні збори Т-ва ім. Ів. Франка 172-ий Відд., о год. 7-ій веч. в укр. кат. церкві св. Ів. Хрестителя при дорозі Рут 10, Виппані. Проситься всіх чл. взяти участь. На згаданих зборах буде вибір делеґатів на 30-ту Конвенцію УНС. — Управа Відділу.

НЕДІЛЯ, 14-го ЛЮТОГО 1982 р.

Піттсбурґ, Па. Місячні збори Б-ва св. Николая 53-ій Відд., о год. 3-ій по пол., в Народнім Домі при Карсон вул. на другому поверсі в приміщенні „Самопомочі". Останньою точкою зборів буде вибір делеґатів на 30-ту Конвенцію УНС. Просимо всіх активних членів взяти численну участь. — В. Сачко, предс., Д. Головатий, секр.

НЕДІЛЯ, 14-го ЛЮТОГО 1982 р.

Джерзі Сіті, Н. Дж. Річні-місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 270-ий Відд., о год. 2:30 по пол. в УНДомі. На порядку: звіти Управи і К. Комісії, уділення абсолюторії, вибір Управи на 1982 р. та делеґата і заступника на 30-ту Конвенцію УНС, організація нових членів, плян праці, збирання чл. вкладок, запити і внески. — А. Струк, предс., С. Островський, фін. секр., касир, В. Бутковський, рек. секр.

ВИПРАВЛЕННЯ ПРІЗВИЩА

У заголовку допису про полковника Є. Рена „Свобода", ч. 22 з 4-го лютого, трапилася помилка у прізвищі. Правильний заголовок — „Вшанування 80-річчя полковника Євгена Рена". — Ред.

Пресовий Фонд „Свободи"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми

ЛИСТА Ч. 6

З. Антоняк, Фініксвілл	17.00
К.Звіринський, Баффало	12.00
А. Космина, Толідо	12.00
С. Плюговська, Ню Гейвен	10.00
В. Тершаковець, Милбирн	10.00
Ю. Левченко, Дірборн	8.00
І. Казанівський, Чикаґо	7.00
С. Медвідська, Торонто	7.00
В. Олексюк, Балтимор	7.00
С. Савчук, Ґошен	7.00
Д. Яросевич, Ґадфрі	7.00
М. Бодел, Чикаґо	5.00
Р. Ґлух, Елмгурст	5.00
П. Карпів, Менспет	5.00
І. Кузь, Пассейк	5.00
Проф. М. Лепкий, Арчболд	5.00
В. Мойсеєнко, Луісвілл	5.00
В. Сендзік, Трентон	5.00
В. Цетенко, Енн Арбор	5.00
Д. Гренда, Йорк	4.00
І. Мілявський, Асторія	4.00
І. Шандровський, Чикаго	4.00
М. Пилипчак, Н. Берген	3.00
Я. Базиляк, Ґлендейл	2.00
І. Байлак, Трой	2.00
О. Березюк, Міннеаполіс	2.00
К. Боковєц, Ґарфілд	2.00
Г. Буранич, Коговс	2.00
С. Данилевич, Галливуд	2.00
К. Джорджія, Вайтгол	2.00
Б. Бурачинський, Милбурн	2.00
В. Вальчук, Бейсайд	2.00
С. Васьків, Рочестер	2.00
З. Возьний, Палантін	2.00
Я. Городецький, Кендел Парк	2.00
І. Грибовський, Трентон	2.00
І. Грицик, Рочестер	2.00
А. Гурин, Клівленд	2.00
Я. Дадига, Парма	2.00
М. Дуда, Гартфорд	2.00
І. Думич, Вестлейк	2.00
І. Єгер, Сіетл	2.00
В. Івасютин, Йонкерс	2.00
Д. Калиновський, Седл Брук	2.00
І. Каменецький, Мт. Плезент	2.00
Б. Кандюк, Ґлен Спей	2.00
о. А. Кіст, Міннеаполіс	2.00
І. Клебан, Картерет	2.00
В. Колосюк, Воррен	2.00
С. Коник, Обурн	2.00
Р. Копичук, Кліфтон	2.00
І. Криско, Бріджпорт	2.00
П. Ксенич, Вотервліт	2.00
І. Кутний, С. Виндсор	2.00
О. Левицький, Вудгейвен	2.00
М. Ліпинський, Янґставн	2.00
Р. Лукашевський, Чикаго	2.00
Б. Маланчук, Піттсбурґ	2.00
І. Марковський, Спеанк	2.00
М. Медвідь, С. Пітерсбурґ	2.00
А. Медвіт, Галливуд	2.00
Е. Мейбо, Ірвінґтон	2.00
О. Мудра, Рочестер	2.00
К. Ніщук, Балтимор	2.00
Я. Оберишин, Джемейка	2.00
А. Озеранік, Линкольн Парк	2.00
І. Озоровський, Джерзі Ситі	2.00
В. Олійник, Порт Джефетсон Стейшен	2.00
М. Олійник, Галлис	2.00
Т. Онуфрик, Лонг Айленд Си,ті	2.00
З. Осінчук, Форт Вейн	2.00
Б. Остапюк, Маямі	2.00
Д-р Я. Очеретко, Адріян	2.00
В. Павленко, Філядельфія	2.00
М. Палій, Джексон Гайтс	2.00
В. Папіж, Дітройт	2.00
О. Полатайко, Пітсбург	2.00
С. Попович, Сан Сиіті	2.00
М. Трегар, Міннеаполіс	2.00
І. Присташ, Бетлегем	2.00
Р. Ратич, Едісон	2.00
Й. Рудницький, Дітройт	2.00
О. Савків, Воррен	2.00
М. Свербінський, Бентон Гарбор	2.00
І. Симчик, Мейплвуд	2.00
О. Склепкович, Ратерфорд	2.00
М. Слабодух, Френклін Лейкс	2.00
Д-р Е. Стецьків, Тонаванда	2.00
С. Стешин, Флашінг	2.00
Д. Тележин, Террі Гоп	2.00
М. Тимків, Савтгемптон	2.00
М. Томків, Чикаго	2.00
Е. Турчан, Норт Галедон	2.00
К. Харкевич, Чикаго	2.00
І. Цибрівський, Луісвілл	2.00
О. Чавс, Йонкерс	2.00
Ю. Чапленко, Ню Джерзі	2.00
Ю. Шавалюк, Гакетставн	2.00
П. Шмаґала, Істон	2.00
М. Шпон, Ірі	2.00

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
Округи Балтімор, Вашінґтон і Річмонд, Ва.
повідомляє, що
в неділю, 28-го лютого 1982 р., о год. 2 по пол.
в приміщенні дому „Самопомочі"
при 239 Савт Бродвей у БАЛТІМОРІ, Мд.
відбудуться

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОКРУГИ

До участи в зборах запрошується всіх відділових урядовців і конвенційних делеґатів Відділів з таких місцевостей:

Річмонд — 34, Вашінґтон — 15, Балтімор — 148, 320 і 337, Куртіс Бей — 55, 81 і 290, Берлін — 260.

НА ПОРЯДКУ:

1. Звіти з діяльности Окружної Управи.
2. Вибори Окружної Управи.
3. Доповідь головного організатора УНС ВАСИЛЯ ОРІХОВСЬКОГО
4. Плян праці на 1982 рік.

У Зборах візьме участь
Василь Оріховський, головний організатор УНС

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:

БОГДАН ЯСІНСЬКИЙ, *голова* — ОСТАП ЗИНЮК, *секретар*
ІВАН МАЛКО, *касир*

Вступайте в члени УНСоюзу!